

eamq; suis illecebris attrahente peccavit. Ut ergo anima suo corpori
 pacificetur. holocaustu ^{vi} die pagitur. ad hoc forte pertinet qd
 in libro ecclesiastico dicitur. Luctus mortui. ^{vii} dies. Luctus aut
 fati om̄s dies uite eius. Hec de tertia die & ^{vii} auctoritativus
 quaedam brevier diximus. Ceterum in dialogoru libris legimus
 beatu ^{ss} precepisse diebus ^{xxx} continuis pro quoda monacho
 nomine iusto. sibiq; necessario medico. que ipse scelus ob rei peculiaris
 dampnaverat. missas & orationes p̄ celebrari. Quibus expletis
 diuina reuelatione manifestatu e. communionem sc̄orumq;
 societatem redditam. Haec ergo salutifera moleuit c̄surtudo. ut
^{xxx} dies defunctoru deuotis frequententur officis. Possimus etia
 & hic aliquid auctoritatis adhibere. Nam aaron primu sacerdotu
^{xxx} diebus legitur fleuisse populus. Sunt qui dicunt hoc agi p̄
 fectione t̄t̄ cenarii numeri. Nam dñs ^{ta} ^{xxx} annoru aetate bap
 tizatus e. & dauid ^{ta} ^{xxx} annorum regni suscepit gubernaculu. Primu
 etia homine in ^{ta} ^{xxx} annor̄ etate creatu doctores asser. & nra corpo
 ra in m̄sura aetatis plenitudinis xpi. credimus. & speram̄ resur
 rectora. Multaq; extant alia huius rei misteria. Celebrat̄ ergo
 dies ^{ma} ^{xxx} ut manna incorruptionis renouet̄ iuuentus. et corpus
 qd in humilitate sepultu fuerat resurgat in gl̄a. configuratu corpi
 claritatis xpi. **DE GRADIBVS ECCLESIASTICIS**
Cleros gr̄. Latine d̄r fors. t̄ hereditas dñi. qui ergo ad clericat̄ ordine
 puenit. dñi hereditas esse debet. quia hoc debet sep̄ preuidere

ut dñm possideat. & ipse adño possideat. ut possit dicere cū psalmista.
Dñs pars hereditatis meę. Legimus in ueteri testamto. dñm
dixisse ad moysen. Filius leui n̄ dabis hereditate. Ego enim ero
hereditas illorū. In d̄ clericus dicitur eo qđ de sorte di. & hereditate
sunt. Si regularit̄ uiuant. si aut̄ n̄ uiuant regularit̄ sicut maxime
clerici qui totū laicalem habitū sequunt̄. cingentes arma et
cetera facientes q̄ ordo canonic̄ prohibet. illi tales n̄ s̄ clerici.
Quid ergo sum? A cefali. id̄ sine capite religionis. Canon gr̄. latine
regula. eo qđ recto tramite ducant hominē ad celestē patriam.
& in d̄ canonic̄ regularis eo qđ regularit̄ debeat uiuere. id̄
recte in sc̄a eccl̄a. Ostiarius ab ostio eccl̄e d̄r qđ ita debet
preuidere ne ullomodo paganus ingrediatur eccl̄am quia suo in
trotu polluit eā. Debet etiam custodire ea q̄ intra eccl̄am
sunt. ut salua sint. Lector d̄r a legendo. eo qđ ministerium
legendi habet in eccl̄a. A colitus gr̄. latine ceriferarius id̄
cereum ferens. Illox̄ officiu ē ut deportent cereos quando
legitur eugl̄m in aeccl̄esia. Et qđ necesse est tunc lucē rēpr̄ale
in esse cū dies sit & satis uideatur. ut demonstretur quod de
tenebris infidelitatis uenimus ad lucē fidei. Exorcismus gr̄. latine
d̄r sermo adiurationis. siue increpationis. et in d̄ exorcista
adiutor. Illox̄ officiu ē ut ponant manus sup̄ demoniacos.
& p̄ inuocationē nominis di repellant demones ab eis
dicentes. Adiuu te immunde sp̄s per dñm patrē. et filium.

47

& spm scm. ut recedat ab hoc famulo di; Istud ministerium ut canones
dicunt. Nemo debet usurpare n̄ qui idem officium habent. aut p̄br
aut diaconus. aut subdiacon. aut exorcista. Subdiaconus subminister.
eo quod subdiacono fit. id̄ sub ministerio. Illius officium est
ut ministret diacono. id̄ deferat ei linteam super q̄d consecrandū
est corpus et sanguis dñi. Deferat ei patenam cum oblatis et calicē
in quo uinum & aqua habeatur. quia delatere dñi processit
sanguis et aqua. Diaconus gr̄. hebraice leutes. Latine assumpt.
t minister interpretatur. Assumptus. quia assumitur. id̄ eligitur ad
seruitium altaris. Minister. quia ministrat presbitero. ponit lin
teum in altare. ponit panem et calicem. quae nec mittendi nec
auferendi habet potestatem p̄br si diacony adfuerunt. Sicut
p̄bro officium consecrandi competit. ita diacono ministrandi;
P̄br gr̄. Latine senior d̄r. non p̄pter senectutem. s̄ p̄pter dignitatem.
Honorem. & sapientiam. quia quicūq; presbit̄ e. sapiens esse debet.
ut intellegat ea que legit. Intellegat orationes quas dic. et diuturnis tē
poribus et nocturnis. intellegat ea que cantat in missa. Vere dignū
et iustu est. Te igitur. et pater n̄r. & cetera id̄ omnia cū simbolo.
Adam uixit annis ^{ta} dccc. xxx. Noe ^{ta} dccc. et nemo illorum
appellatus est senex. Abraham uero qui ad cōparationē illorum
ppaucum uixit tēpus. Annis uidelicet. clx. v. appellatus est
senex. Quare. quia sapientior illis fuit; Sacerd̄ gr̄. Lat̄ d̄r.
sacrum claus. id̄ scm sacrificiū offerens dō. p̄p̄. gr̄. Lat̄ d̄r sup̄ intendens.

Et pi. super. Scope. Intendere. Hinc episcopus super intendens.
id est super uidens. quia ipse debet superuidere uitam subiectorum suorum
qualiter credant. qualiter uiuant. qualiter dei precepta custodiant.
A niquis temporibus in singulis ciuitatibus erant turres altissimae
constructae. Vnaqueque ciuitas habebat suam turrim. in qua stabat
speculator assiduis ut a longe posset aspiciere si exercitus ueniret
ex aliqua parte. Si uideret exercitum uenientem. nuntiabat
statim regi. et preparabantur omnes ad bellum contra hostem
illum. Speculatoris similitudine illius gerit modo episcopus. quia
sicut ille stabat in altitudine turris. sic episcopus et presbiter debent con-
sistere in altitudine uirtutum. Sicut enim illa turris ceteras
domos excellebat. sic episcopus et presbiter ^{uirtutes} debent excellere uitam
subiectorum. Et sicut ille speculator nuntiabat aduentum
hostis ut se preuiderent ciues. sic episcopus et presbiter debent annunti-
are populis sibi subiectis aduentum nequissimi hostis diaboli.
ut se preuideant ne eius laqueo capiantur. Speculatores anima-
rum dedit deus episcopos et presbiteros. iuxta quod ipse dicit ad ezechielem
propheta. Fili hominis. speculatorem dedi te domui israel.
Antistes quasi ante stans id est ante aram. Unde quidam antistas dicere
uolunt. Melius tamen dicitur a uerbo antisto antistas. quod significat
eminere. et super excello. eo quod uniuersum populum digni-
tate. et honore super eminent. Pontifex quasi pontem faciens.
eo quod pontem id est uiam aliis prebere debeat uerbo

48

& ex emplo. unde homines transeant ad patria celestium. Pons autē
est tabulatum. quod fit super aquas.

QUALITER EPISCOPUS ORDINETUR IN ROMANA ECCLESIA.

Cum ep̄s civitatis fuerit defunctus eligitur alius a clero seu populo.
fitq̄ decretū ab illis et veniunt ad ap̄ticū cu suo electo deferen
tes secum suggestionem. hoc ē rogatorias litteras ut eis conse
cret ep̄iscopū. Tunc pontifex iubet cum inquiri de quatuor
capitulis canonicis. hoc est de ar sano quita. panculla dō sacrata. p̄ qua
drupedibus aut si coniugem habuit ex alio viro. quod grece d̄r
deuterogamia. & si de his inculpabilis inuentus fuerit. iurat
archidiacono super quatuor euḡtā. deinde confirmat sup corpus
beati petri de his inculpabilē se fore. Similit̄ p̄bri & diaconi.

Post hoc residente pontifice. et adstante uniuerso clero in̄rogat
eos qui illum adduxer̄ de conuersatione sua. s̄uē quot annos
in unoquoq̄ gradu ministrauit. Deinde interrogat eum si est
de ipsa ec̄c̄ta. Aut de alia. et si de alia est. in̄rogat utrum habeat
dimissoria ab ep̄o suo. que ostensa recitatur in mediū. Quo
facto. subiungit pontifex. Quid uobis ē placuit de eo. R.

Castitas. benignitas. hospitalitas. et om̄a bona que s̄ dō accepta.

Et pontifex. Videte fratres ne aliqua p̄missione fecisset uob̄. Scim̄
quod symoniacū est et c̄tra canones. Illis respondentib; Absit anob̄.

Introducatur electus ante pontificē p̄strato cō in terra. Cui ap̄ticus.
Protegat nos d̄ns; Et tunc interrogat de suis ordinibus

atq; instruit de canonica auctoritate. et dicit. Quonia in te bona cū
uunt. hodie abstinebis. & crastina dō uiuante consecraberis.
Et tunc egreditur foras. Alio uero die q̄ ē dominica procedit
pontifex in eccliam cum omī ornatu. prestolante eo uniuerso clero
atq; populo. Quia uero indominica ordinatur. & reliqui ministri in
sabbato. supra scriptū ē. Ingreffente aplice in secretarium. Inchoat
scola ad introitū. AN. In ordinatione pontificis completo
introitu. non dī tunc KYRIEL. s. mox die aplice orationem.
Cantantibus. R. G. Egreditur archidiaconus cū subdiaconibus
& acolitīs. et induit electū dalmaticā. seu alia. et introducit eū.
et dicit pontifex. Clerus uniuersus et plebs consentiens
ciuitatis cū adiacentibus suis eleger̄ sibi illū pbr̄m t̄ diaconum
ep̄m sibi consecrari. Oremus itaq; nos pro eodem uiro. ut dī et dñs nr̄.
tribuat ei cathedram episcopalem ad regendam eccliam suā
et plebem uniuersam. Deinde inchoat scola. KYRIEL cū letania.
prostrato domino aplice in terram ante altare cum ipso electo
et episcopis ac sacerdotibus; finitis letaniis. surgunt. et benedic̄
eū. Illud uero qd̄ duo ep̄i tenent euglox. codicem sup̄ caput eī.
et uno fundente super benedictionem. reliqui qui adsunt ep̄i.
manibus suis super caput eius. tangunt. non reperitur in auc
toritate ueteri. neq; noua. sed neq; in romana traditione.
Sed et hoc sciendum quia reliqui ministri. p̄ antiph̄ ad introitum
et orationē. tunc ordinantur. Episcopi uero p̄ respons̄ cantatum;

49

Quod autem aliqui p̄ eugl̄m consecrant ep̄m. n̄ dicit ullus ordo. Adcom-
municandū uero porrigit ei pontifex formatam atq; sacram oblationē.
Quam accipiens communicat super altare. cetera uero reseruat sibi
adcommunicandū usque ad dies xl; Postmodum ex precepto
ap̄lici communicat omnē populum. Qualis aut̄ esset antiquus c̄secre-
tio ep̄iscopoz. ostendit ieronimus in ept̄a ad eugl̄m. Alexandrie
inquit. Amarco eugl̄a usque ad etradam. & dionisiū ep̄os. p̄bri
semp̄ unum ex se electū. & in excelsiori gradu constitutū. t̄ collocatū
ep̄iscopū nominabant. Quomodo si exercitus impetorem facit
& diaconi eligant ex se quem industriū nouerint. et archidiaconū
uocent. Archidiaconus eandem c̄secreationem habet quā & ceteri
diaconi. s̄. electione fr̄m p̄ponit. Ite ieronimus sup̄ ept̄a ad titū. Ante
quā scismata in religione fierent. et diceret̄ in populis ego sū pauli &
cetera. Cōmuni p̄braz c̄silio eccl̄a regebat̄. Postquā ū unūquisq; quos
baptizabat suos c̄ dicebat. n̄ xpi. in toto orbe decretū ē ut unū de p̄bri
electus. super poneretur ceteris ad quē om̄is cura eccl̄e pertineret. &
scismatum semina tollerentur. Cur tribus t̄ unū ep̄is ep̄s ordinetur.
ḡg docet. Tales inquit conueniant qui t̄ in p̄fectu ordinati ep̄scopi
gaudeant. t̄ per eī custodiā omnipotentī dō p̄ces effundant. Quare
p̄hibitū sit uni hoc facere. innocentiū p̄p̄ monstrat de in c̄retalibus
cap̄ viii. Ne unū ep̄m ordinare presumat. ne furtiuum b̄ficiū
p̄stitū uideatur. Auḡs in libro de quantitate anime orati uersū
de sapiente ptulit. fortis et in se ip̄so totus. cetera atq; rotundus;

Hinc sequitur et recte. Nam neq. in animo bono quicquam inuenies quod
magis sibi ex omni parte consentiat. neq. in planis figuris q. circulu.
Superiore parte capitis rasorio renouamus. cu. foris sollicitudine
superfluas cogitationes reseramus. In inferiore parte coronam
portamus capilloꝝ. cu. ea q. scdm mundu. necessario gubernanda s.
cum ratione concorditer coequamur.

Quo d. significentur. VESTIMENTA ECCLESIE.

Sandalia dicuntur soleæ. est aut. gen. calciamenti quo induunt ministri
ecclie. Subterius quidem solea. munens pedes a terra. superius
uero nihil operimenti hñs. patet. quo iussis apli adiuo indui.

Significat aut. ministrum uerbi di. n. debere tremis incubere. sed
potius celestib. militare. nec pdicatione sua nulli occultare.

Post sandalia in ecclie uestimentis sequit. sup. humerale. qd. fit ex lino
purissimo. P. lino. ex terra sponit. et p. multos labores ad candi
ditate. p. ducitur. designat corpus humanu. qd. ex terra est.

Sicut ergo lino. p. multos labores ad candorem. perducitur.
ita corpus humanu. multis calamitatib. attritu. candidu. et puru.
ee. debet ab omni sord. peccatoꝝ. Post seqt. podetis. que uulgo
alba dñ. Significat aut. p. seuerantia. in bona actione.

Hinc ioseph. in t. fr. suos talare tunica. habuisse. describitur.

Tunica usq. ad talu. e. opus bonu. usq. ad summatione. In talo em.
finis e. corporis. Ille g. bene inchoat. q. rectitudine boni opis
usq. ad fine. debite. pduc. actionis. Qui em. perseuerauerit usq.